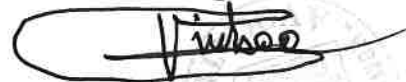

Aprob,

Avocatul Poporului,

Victor Ciorbea

RAPORT

privind vizita desfășurată la Penitenciarul Oradea

Sumar:

Prezentul Raport, întocmit ca urmare a vizitei inopinate la Penitenciarul Oradea, este structurat pe trei capitole, după cum urmează :

- 1. Cadrul general și organizarea vizitei**
- 2. Constatările rezultate din vizita efectuată**
- 3. Recomandări**

1. Cadrul general și organizarea vizitei

Potrivit art. 29³ și art. 29⁷ din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în data de 14 iunie 2017 a fost efectuată o vizită inopinată la Penitenciarul Oradea.

Din echipa de vizită au făcut parte: doamna [redacted] și domnul [redacted] consilieri în cadrul Centrului zonal Alba al Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție, doamna [redacted] medic, doamna [redacted] asistent social și doamna [redacted] reprezentantă a Fundației „Ruhama,,.

Obiectul vizitei l-a constituit verificarea condițiilor de cazare, a dreptului la asistență medicală, psiho-socială și tratamentul aplicat persoanelor deținute precum și aspecte sesizate prin petiții înregistrate la instituția Avocatului Poporului.

2. Constatările rezultate din vizita efectuată

Penitenciarul Oradea a fost înființat în anul 1865 pe locația actuală și custodia persoane private de libertate bărbați, arestați preventiv și condamnați clasificați în regimurile de executare a pedepselor „maximă siguranță”, „închis” și regim deschis pentru cei care efectuau activități productive.

Capacitatea penitenciarului era de 504 persoane iar la data vizitei erau custodiate un număr de 464 de persoane, dintre care 2 minori. La data vizitei Penitenciarul Oradea custodia și 2 femei, aflate în regim de tranzit. Dintre cele 464 de persoane custodiate 20 erau arestate preventiv, 21 de persoane condamnate în primă instanță și 423 de persoane condamnate definitiv

Penitenciarul era dispus pe 3 corpuri de clădire (3 pavilioane), persoanele deținute fiind separate pe regimuri de executare într-un număr de 124 de camere de detenție. Numărul de paturi instalate într-o cameră depindea de mărimea acesteia (de la 2 paturi la 24 de paturi). Astfel existau 70 de camere cu 2 paturi (unde erau cazate una sau două persoane deținute), 3 camere cu un pat; dintre care una era camera de protecție (unde nu era cazat nimeni), o cameră cu 3 paturi și una cu 5 paturi (unde nu era cazat

nimeni), 25 de camere cu 6 paturi, 8 camere cu 8 paturi, 4 camere cu 10 paturi, o cameră cu 12 paturi, 5 camere cu 14 paturi, 3 camere cu 16 paturi, 2 camere cu 20 de paturi și o cameră cu 24 de paturi. **Din vizitarea secțiilor și camerelor de deținere, de către echipa de vizită, s-au constatat igrasie în sala de dușuri din pavilionul I etajul 2, în pavilionul III se efectuau lucrări de renovare la sala de dușuri iar la camera E.3.4, secția III, lipsa lumina naturală datorită faptului că geamul dădea spre un zid situat la aproximativ 50 -100 cm față de acesta (insuficiența luminii naturale era un aspect reclamat și de persoanele private de libertate din cadrul penitenciarului).**

La nivelul penitenciarului existau 4 curți de plimbare.

Pentru rezolvarea problemei supraaglomerării s-a redus numărul de paturi de la 649 la 599 și a fost schimbată destinația pentru 3 camere prin transformarea sălilor de mese în camere de deținere, mărindu-se astfel suprafața de cazare.

În cadrul fiecărei secții exista telefon fix, info-chiosc, iar fiecare cameră dispunea de o mapă cuprinzând drepturile, obligațiile și alte informații utile deținuților. În curte exista un magazin de unde puteau fi achiziționate bunuri de către persoanele deținute. În fiecare secție existau aviziere cu orarul activităților, programele propuse, extrase din regulament, diferite formulare, etc.

Blocul alimentar era compus din: bucătărie, sală pentru veselă, sală pentru spălat vesela, depozit alimente și sală pentru legume și era echipat cu 6 marmite cu aburi și o plită electrică. **Datorită condițiilor existente la data vizitei, a condensului și igrasiei se impune efectuarea unor lucrări de reparații la blocul alimentar și igienizarea acestuia pentru a se putea respecta siguranța, igiena alimentelor și sănătatea persoanelor custodiate.**

Exista un frigider unde erau păstrate probele alimentare. Unitatea nu dispunea de magazii care să asigure condiții optime pentru păstrarea legumelor aprovizionate toamna pentru primăvara următoare, acestea schimbându-și caracteristicile organoleptice ducând implicit la o calitate mai slabă a hranei și drept urmare, din anul 2016, s-a decis ca aprovizionarea să se efectueze periodic.

Hrana era preparată pe regimuri dietetice și consta în 3 mese pe zi plus supliment pentru diabetici. Penitenciarul Oradea avea o gospodărie agricolă agrozootehnică

având producție atât în sectorul vegetal cât și în cel zootehnic, alimentele obținute fiind majoritatea folosite pentru suplimentarea și îmbunătățirea hranei persoanelor deținute. Datorită sumei mici alocate pentru norma de hrană persoanele custodiate și-au arătat în timpul interviurilor nemulțumirea față de faptul că hrana nu era întotdeauna de o calitate corespunzătoare.

În ultima perioadă s-au realizat diverse modernizări pentru îmbunătățirea condițiilor de detenție, investițiile vizând aspecte precum: amplasarea în camere a unor cutii de plastic pentru bunurile personale cu posibilitatea de închidere cu lacăt (2/persoană), amenajarea la sectorul vizită a unei camere „Mama și copilul”, achiziționarea de saltele din 3 bucăți pentru o mai bună igienizare, schimbarea toaletelor de tip turcesc cu 23 de toalete din material antivandalism, dotarea băilor de pe secțiile de deținere cu dușuri noi, confecționarea unor dispozitive pentru uscarea rufelor în camerele de deținere, schimbarea geamurilor vechi cu geamuri din pvc cu sticlă termopan, montarea de uși la toalete, montarea de bandă cu led pentru lumina de veghe, montarea de ventilatoare pe secția V tronson 1, înlocuirea coloanei de apă caldă a băii de pe secția I tronson 1, achiziționarea a 53 de aparate TV cu Led, achiziționarea de frigidere și mașini de spălat pe fiecare secție (pentru camerele mari cu peste 10 persoane acestea vor fi amplasate în fiecare cameră). În anul 2016 a fost achiziționată o Centrală proprie cu abur pentru bucătărie iar începând cu data de 07.12.2016 a fost implementat sistemul de siguranță ”Men Down”- camere video montate pe uniforme personalului. Sistemul de supraveghere electronică, instalat la nivelul locului de deținere, avea la 31.12.2016, un număr de 54 de camere video de supraveghere.

La data vizitei se executau lucrări de renovare a clubului și infirmeriei.

Penitenciarul deținea o bibliotecă cu peste 6000 de volume și o televiziune cu circuit închis pentru exercitarea dreptului la informare.

Statul de funcții prevedea un număr de 284 posturi din care erau ocupate 255, fiind vacante un număr de 40 de posturi la nivelul penitenciarului. Conform declarațiilor celor responsabili, la data vizitei se acumulasera aproximativ 24.000 de ore suplimentare și zile de concediu neacordate datorită deficitului de personal.

Există o cameră pentru vizită intimă (cu grup sanitar propriu), renovată recent, acordându-se în anul 2016 un număr de 41 de vizite cu durata de 2 ore, 181 vizite cu

durata de 3 ore și 3 vizite cu durata a 48 de ore iar în anul 2017 s-au acordat un număr de 129 vizite de 3 ore și 2 vizite de 48 de ore. De asemenea era amenajată o cameră pentru convorbiri on-line, în perioada 2016- 2017 un număr 17 persoane deținute au beneficiat de acest drept de 4 convorbiri on-line/ lună (7 persoane deținute - convorbiri on-line în străinătate, 5 persoane deținute - convorbiri on-line în țară, 3 persoane deținute - convorbiri on-line între penitenciare, 2 persoane deținute - convorbiri on-line cu D.G.A.S.P.C. județene).

Au fost efectuate un număr de 3 vizite ale reprezentanților misiunilor diplomatice în anul 2016 și 3 în anul 2017.

Penitenciarul Oradea avea încheiate 36 de acorduri de colaborare și dezvoltă parteneriate cu mai multe instituții publice, organizații neguvernamentale sau culte religioase care contribuiau la derularea de activități de socializare, educare și dezvoltarea de abilități de către persoanele deținute precum: Centrul Școlar de Educație Incluzivă, Uniunea Femeilor Bihor, Clubul Sportiv FC Bihor Oradea, Direcția de Sănătate Publică Bihor, Muzeul Militar Național – Filiala Oradea, Agenția Pentru Protecția Mediului Bihor, Inspectoratul pentru Situații de Urgență “Crișana” Bihor, Universitatea Oradea, Poliția de Proximitate, Serviciul de Probațiune de pe lângă Tribunalul Bihor, Agenția Națională Antidrog Centrul de Prevenire, Evaluare și Consiliere Antidrog – Centrul Regional Oradea, Fundația Liman, Asociația Hekateros, etc.

În anul 2016 au fost discutate în comisia de selecționare la muncă un număr de 1411 persoane deținute din care 1099 persoane au fost repartizate pentru activități lucrative și 312 nerepartizate, iar în anul 2017 până în prezent au fost discutate un număr de 735 de persoane deținute din care 541 persoane au fost repartizate pentru activități lucrative și 194 nerepartizate. Penitenciarul Oradea a avut în anii 2016 -2017 un număr de 34 de contracte pentru prestarea de munci de către persoanele deținute și totuși principalul motiv pentru respingerea în comisiile de muncă a fost lipsa locurilor de muncă astfel că în anul 2016 un număr de 96 de persoane din cele 312 nerepartizate au fost respinse pentru acest motiv iar în anul 2017 un număr de 66 de persoane din cele 194 au fost respinse pentru lipsa unui loc de muncă.

Din documentele verificate de membrii echipei de vizită și din discuțiile avute a reieșit că în anul 2016 au fost analizate în plenul comisiei de disciplină un număr de 168 de dosare de cercetare disciplinară, autoagresiuni, altercații între persoanele private de libertate, deținere de obiecte interzise, etc. și au fost aplicate un număr de 125 de sancțiuni și 43 de clasări ale dosarului disciplinar (15 –avertisment, 23 –suspendarea dreptului de a participa la activități cultural, artistice și sportive pe o perioadă de o lună, 6 –suspendarea dreptului de a presta o muncă pe o perioadă de o lună, 25 –suspendarea dreptului de a primi și cumpăra bunuri, cu excepția celor necesare pentru igiena individuală, pe o perioadă de o lună, 48 –suspendarea dreptului de a primi vizite pe cel mult 3 luni, 8 –izolări) iar în anul 2017 au fost analizate în plenul comisiei de disciplină un număr de 83 de dosare de cercetare disciplinară și au fost aplicate un număr de 83 de sancțiuni și 20 de clasări ale dosarului disciplinar (10 –avertisment, 15 –suspendarea dreptului de a participa la activități cultural, artistice și sportive pe o perioadă de o lună, 1 –suspendarea dreptului de a presta o muncă pe o perioadă de o lună, 14 –suspendarea dreptului de a primi și cumpăra bunuri, cu excepția celor necesare pentru igiena individuală, pe o perioadă de o lună, 17 –suspendarea dreptului de a primi vizite pe cel mult 3 luni, 6 –izolări).

În urma analizei echipei de vizită, s-a remarcat faptul că o singură persoană deținută avea cele mai multe sancțiuni cu pedeapsa izolării (pe lângă alte tipuri de sancțiuni disciplinare primite), aplicate în urma unor acțiuni distrugere de bunuri. Această persoană, în situații cu încărcătură emoțională puternic negativă recurgea și la acte de automutilare. **Data fiind frecvența și complexitatea episoadelor de comportament distructiv și automutilant, considerăm că pentru persoana menționată mai sus, se impune, suplimentar activității de consiliere psihologică care i s-a acordat în criză, un demers terapeutic mai elaborat, care să vizeze cel puțin două direcții principale de acțiune și anume ameliorarea controlului impulsivității și o îmbunătățire a statusului comportamental al acesteia.**

Din totalul sancțiunilor disciplinare aplicate în anul 2016 au fost admise 5 plângeri de către judecătorul delegat (o contestație formulată de penitenciar respinsă de instanță și 4 definitive la care penitenciarul nu depune contestație) iar în anul 2017

au fost admise până la data vizitei 5 plângeri (3 contestații formulate de penitenciar respinse de instanță și 2 definitive la care penitenciarul nu depune contestație).

Din verificările efectuate de echipa de vizită în Registrul de înregistrări a rapoartelor de incident, dosarele de incident și informațiile furnizate de personalul penitenciarului s-a constatat că era respectată procedura constatării abaterilor disciplinare. Din discuțiile avute cu persoanele custodiate și din verificările făcute a reieșit că acestea cunoșteau procedura disciplinară și aveau cunoștință despre dreptul de a contesta eventualele sancțiuni disciplinare.

La interviurile cu persoanele private de libertate am constatat existența confuziei între regimul de detenție de maximă siguranță și măsura încadrării în categoria persoanelor care prezintă risc pentru siguranța penitenciarului fapt ce genera nemulțumiri în rândul persoanelor private de libertate

Asistența medicală

Din punct de vedere al asigurării asistenței medicale, deși unitatea avea personal medical, accesul la servicii era limitat de faptul că infirmeria nu era funcțională în cadrul Penitenciarului. Spațiul destinat acesteia și cabinetele medicale erau în renovare de aproximativ un an (din iulie 2016). Problemele medicale ce necesitau cazarea pe staționarul medical erau rezolvate extern prin colaborări cu clinici medicale sau prin transfer la Penitenciarul Spital Dej, în situații mai grave. Asistența medicală și acordarea tratamentului se realiza, în lipsa unui spațiu organizat cu paturi pentru infirmerie, în camerele de detenție. Exista în cadrul penitenciarului un cabinet medical funcțional provizoriu până la terminarea modernizărilor spațiilor medicale.

Asistența medicală era asigurată de către personal specializat, respectiv 4 medici dintre care un medic șef, 2 medici medicină de familie și un medic stomatolog. Medicul stomatolog, un medic medicină de familie și un asistent medical generalist au fost încadrați în al doilea semestru al anului 2016 pentru o monitorizare permanentă a actului medical și pentru creșterea calității actului medical. De asemenea existau încheiate două protocoale de colaborare cu un medic primar internist și cu un medic specialist psihiatru încă din anul 2016, an în care la nivelul Penitenciarului au fost

înregistrate două acte suicidale. Prin aceste colaborări s-au putut realiza, în cursul anului 2016, un număr de 702 examinări de specialitate în ramura medicinei interne și 145 de consultații psihiatrice. Existau stocuri de medicamente și protocoale de colaborare cu alte unități sanitare. Medicamentele de uz general erau asigurate anual de la Penitenciarul Spital Dej în baza unui referat de necesitate întocmit în prealabil; medicamentele de uz specific se eliberau lunar, din farmaciile cu care penitenciarul avea încheiat contract, pe baza rețetelor eliberate de cabinetul medical al penitenciarului.

La nivelul cabinetului medical existau:

- Registrul de consultații medicale urgente. La data vizitei, erau înregistrate 3387 de prezentări la cabinetul medical pentru tratament injectabil, preponderent pentru tratamentul diabetului zaharat;
- Registrul de consultații medicale zilnice care înregistra un număr de 6809 prezentări. Registrul este grupat pe afecțiuni: afecțiuni cardiovasculare 68, afecțiuni respiratorii 36, afecțiuni digestive 36, afecțiuni urologice 7, afecțiuni neurologice, afecțiuni psihice 141 (din care 50 cu tratament cronic), afecțiuni endocrinologice 38, afecțiuni reumatice 3.
- Registrul de tratament injectabil; tratament care se efectuează la cabinetul medical, cu excepția insulinei. Din discuțiile avute cu personalul medical a reieșit că o echipă medicală, alcătuită din medic și asistent medical se deplasează pe secții și administrează tratamentul medicamentos. În cazul bolnavilor cu afecțiuni cronice, vizita este săptămânală, iar pentru afecțiuni acute, zilnic, după o înregistrare făcută anterior de către personalul penitenciarului;
- Registrul pentru refuz de hrană (4 refuzuri în anul 2016 și 4 refuzuri în anul 2017 din cauza condițiilor de detenție –ex. pentru mutarea în altă cameră, motive personale –ex. nevirarea unor bani pe card);
- Registrul de agresiuni și accidente 2017 consemna 13 agresiuni, 15 autoagresiuni și 4 accidente;
- Registrul boli transmisibile. Registrul de tratament LUES 2016. Registrul de tratament HIV SIDA 2016. Registrul de tratament hepatită B,C,D (în decembrie 2016 cu 15 pacienți, iar în mai 2017 cu 17 pacienți).

Dintre persoanele custodiate cu care echipa de vizită a intracționat cele mai multe probleme au fost legate de nemulțumiri privind acordarea asistenței medicale generale din cadrul penitenciarului. Din discuțiile avute și actele medicale verificate s-a constatat că deși persoanele custodiate au avut acces la tratament și servicii medicale specializate, în instituțiile medico-sanitare publice și în sistemul penitenciar, totuși datorită numărului mare de sesizări pe acest domeniu se impune **o evaluare mai amplă a necesităților și o facilitare mai bună a accesului real la servicii medicale în cadrul cabinetului medical din penitenciar concomitent cu urgentarea finalizării lucrărilor de modernizare la infirmeria unității. Aceste nemulțumiri erau acutizate și de trenarea lucrărilor de renovare la infirmeria penitenciarului,**

Începând cu anul 2016 și până la data vizitei nu a fost înregistrat nici un deces.

Ultima acțiune de dezinfectie, dezinfecție și deratizare a avut loc în luna mai 2017.

Problema transportului între penitenciare a fost o altă nemulțumire a persoanelor intervievate având în vedere că acesta se efectua într-un interval de timp lung petrecut pe traseu, de aproximativ 12 ore. Transportul între penitenciare se efectua cu o cursă specială a Administrației Naționale a Penitenciarelor, așa numită cursă „Ardealul” pe traseul Oradea – Satu Mare – Baia Mare – Bistrița – Gherla – Aiud (12 ore) care are ca zile de plecare luni și joi și de sosire marți și vineri (mijloacele de transport și personalul de escortă aparținând unității centrale din cadrul ANP)

Asistența psiho-socială

Activitatea de educație și asistență psihosocială se desfășura de către personalul încadrat la Serviciul Educație și Serviciul Asistență Psihosocială, sub coordonarea unui director adjunct. Serviciul Educație era prevăzut cu 10 funcții din care una de șef serviciu, trei de ofițer de educație, una de preot și cinci de agent de educație, din acestea una de agent de educație și cea de preot fiind vacante la data vizitei. Serviciul de Asistență Psihosocială era prevăzut cu 9 funcții din care una de șef serviciu, patru de psiholog, două de asistent social și două de agent; în afara celor două funcții de agent, care erau vacante, toate celelalte funcții ale acestui serviciu erau încadrate cu personal de specialitate.

Toate activitățile și programele acestor servicii aveau ca scop general asistarea persoanelor private de libertate, în vederea creșterii șanselor acestora de reintegrare socio-profesională. Dintre activitățile și acțiunile subsumate acestui obiectiv cu caracter general, am putut remarca următoarele:

- identificarea principalelor nevoi educative ale persoanelor private de libertate și stabilirea unui traseu educațional precum și includerea acestora în programe educaționale astfel că, în anul școlar 2015-2016, pentru a urma cursurile învățământului primar s-au înscris 20 de persoane și le-au finalizat/promovat 11 persoane, pentru gimnaziu s-au înscris 19 persoane și au finalizat/promovat 12 persoane, iar pentru învățământul liceal și tehnologic s-au înscris 13 persoane și au finalizat/promovat 9 persoane;
- în vederea facilitării integrării pe piața muncii 31 de deținuți din regim deschis au participat la târguri și burse ale locurilor de muncă, organizate în comunitate.

Activitatea de cunoaștere și asistență psihologică se desfășura de către cei patru psihologi cu drept de liberă practică, angajați ai penitenciarului și avea trei componente: evaluarea **inițială**, evaluarea **de parcurs** și evaluarea **finală**.

Rezultatele **evaluării inițiale**, erau folosite atât de psiholog cât și de ceilalți specialiști, din echipa pluridisciplinară, la elaborarea recomandărilor și a planificării traseului execuțional penal, concretizate în Planul individualizat de intervenție educativă și terapeutică, ținându-se cont de nevoile, riscurile, abilitățile și deprinderile identificate, toate acestea regăsindu-se în Dosarul de educație și asistență psihosocială al persoanei private de libertate.

Evaluarea psihologică de parcurs, se realiza semestrial sau la nevoie, în situații cum ar fi necesitatea evaluării persoanei în Comisia de muncă sau în Comisia de propuneri pentru liberare condiționată. Aceasta avea rolul de a evidenția progresele sau regresele înregistrate de persoana privată de libertate în plan psihocomportamental, modul de participare la programele și activitățile recomandate de specialiști, precum și de a identifica, după caz, noi riscuri sau nevoi psihologice.

Evaluarea finală, se realiza înainte de prezentării persoanei private de libertate la Comisia de propuneri pentru liberare condiționată, având ca obiectiv identificarea principalelor elemente semnificative, din perspectiva modificărilor cognitiv-comportamentale, și cu rol major în procesul de reinsertie socială a persoanei.

De asemenea, în afara acestora, la nevoie, sub coordonarea unui Manager de caz, se desfășurau activități specifice, de intervenție cu persoanele din grupurile vulnerabile și cu cele care prezentau risc suicidar sau comportamente auto sau heteroagresive.

Pentru desfășurarea activităților de educație, asistență psihologică și socială unitatea dispunea de următoarele locuri și spații: 5 spații în care se desfășura procesul de școlarizare dar care erau folosite și cu altă destinație, de exemplu într-un spațiu, după finalizarea cursurilor școlare se desfășurau activități ocupaționale tip „hobby” (pictură, origami, quilling ș.a.) precum și programe și alte activități specifice de educație sau asistență socială și psihologică. Mai exista o Bibliotecă cu un fond de carte de aproximativ 6500 de volume, un studio radio-tv, o capelă ortodoxă, o sală de sport dotată cu aparatură modernă, un club la mansardă, dotat cu laptop și videoproiector unde se desfășurau programe și activități cu grupuri de aproximativ 10 - 15 deținuți. De asemenea, pe fiecare secție de deținere exista câte un spațiu destinat desfășurării de activități culturale educative cu deținuții.

În domeniul **asistenței psihologice**, în urma identificării principalelor riscuri și nevoi psihologice ale persoanelor private de libertate, s-a conturat următoarea ofertă de programe: evaluare psihologică (individual); consiliere psihologică (individual); program de asistență psihologică destinat persoanelor vârstnice; program de intervenție psihologică specifică destinat persoanelor cu antecedente de consum de alcool „Antialcool”; program de intervenție psihologică specifică destinat persoanelor cu antecedente în toxicomanii; program de asistență psihologică destinat agresorilor sexuali; program de asistență psihologică destinat persoanelor cu conduită agresivă; program de intervenție psihologică specifică pentru diminuarea furiei; program de formare a deținuților de sprijin; program destinat persoanelor cu afecțiuni psihice; program de reducere a riscului de suicid; program de autocunoaștere și dezvoltare

personală; program de intervenție psihologică specifică pentru diminuarea impulsivității; program de intervenție psihologică specifică pentru dezvoltarea managementului financiar; program de intervenție psihologică specifică pentru managementul timpului; program de intervenție psihologică specifică destinată lipsei de empatie și morală.

Pentru fiecare din programele derulate existau următoarele documente: mapa programului, tabelul cu participanții, fișele de prezență și orarul de desfășurare.

În domeniul psihologic, în cursul anului 2016, au fost efectuate 339 consilieri psihologice pe domenii de intervenție generale sau specifice (risc de suicid, situații de criză/refuz hrană, toxicomanie etc.) și 53 de convorbiri individuale de informare derulate de psihologi. Au fost efectuate 1418 evaluări psihologice (inițiale: 517, periodice: 687, finale: 214).

În domeniul **asistenței sociale** era următoarea ofertă de programe: Program de prevenție primară a violenței domestice „Stop violenței”, Program de dezvoltare a abilităților decizionale în situații de risc infracțional „Decizii mai bune”, Program de dezvoltare a abilităților parentale „Eu și copilul meu”, Program de dezvoltare a abilităților sociale „Eu printre oameni”, Program de menținere/ dezvoltare a relațiilor cu mediul de suport „Pentru familie și societate”, Programe pentru minori și tineri, Program de dezvoltare a abilităților de viață independentă destinat minorilor privați de libertate, Programul de individualizare a parcursului educațional din penitenciar, Programul de consiliere pentru dobândirea autonomiei și responsabilității, Consiliere pe probleme sociale (individual), Evaluare socială (individual), Mediere socială (individual).

În domeniul asistenței sociale, în cursul anului 2016, au fost efectuate 482 consilieri pe probleme sociale, 285 demersuri pentru soluționarea problemelor sociale, 387 convorbiri individuale desfășurate de asistenții sociali și 996 evaluări sociale (inițiale: 500, periodice: 288, finale: 228).

În domeniul **educației** erau următoarele programe: Activități de instruire școlară, Activități de formare profesională, Programul de alfabetizare, Programul de educație pentru sănătate, Programul de educație pentru viața de familie, Programul de educație civică, Programul de cultură generală „Universul cunoașterii”, Programul de

educație moral- religioasă, Programul „Implicarea angajatorilor în mediul penitenciar”, Programul pentru dezvoltarea spiritului antreprenorial, Programul de educație prin sport, Programul „O zi în penitenciar”, Programul „Managementul voluntariatului”, Programul „Hobby” de valorificare a aptitudinilor -(creație artistică, literatură, pictură, sculptură, grafică, origami etc.), Programul de dezvoltare a abilităților pentru o viață independentă.

În domeniul educațional, în cursul anului 2016, au fost efectuate 498 de convorbiri individuale și 11 consilieri educaționale. Au fost efectuate, de asemenea, 1112 evaluări educaționale (inițiale: 528, periodice: 344, finale: 240).

Alte activități educaționale desfășurate la nivelul Penitenciarului erau:

- Activități de difuzare a culturii (cercuri literare, conferințe, dezbateri, recenzii de carte, spectacole, redactare revista) cu 371 participanți;
- Activități artistice de tip hobby cu 32 participanți;
- Concursuri sportive cu 331 participanți;
- Activități sportive cu 335 participanți;
- Activități interpenitenciare sportive cu 33 participanți;
- Activități în comunitate cu 158 participanți;
- Activități desfășurate de preotul angajat și în colaborare cu reprezentanții altor culte religioase „Lăudați pe Domnul”, „Cuvântul care zidește” 750 participanți;
- Concursuri tematice cu 943 participanți;
- Activități bibliotecă 232 (cititori);
- Cărți împrumutate 1399.

Din interviurile realizate cu persoanele private de libertate au existat plângeri că în urma participării la diferite cursuri de lungă durată sau activități educative cu credite maxime nu primesc credite. În urma verificărilor efectuate și a discuțiilor avute s-a identificat faptul că pentru a absolvi anumite cursuri și pentru a primi creditele aferente era necesar ca persoanele cursante să știe să scrie și să citească .

În domeniul asistenței religioase:

- Preotul capelan a oficiat Sfintele Slujbe, la care au participat 2650 de deținuți;
- Au fost acordate de către preotul capelan 4050 de consilieri moral-religioase;

- Preotul capelan a coordonat: pelerinaje, vizite la cămine de bătrâni, programul de colinde, piese de teatru, conferințe, mese rotunde.

Potrivit *Planului de management*, activitățile de asistență socială au fost realizate de asistenți sociali licențiați în baza unui *orar lunar cu programele/activitățile și intervalul orar* de desfășurare a acestora.

Serviciul educație și serviciul asistență psihosocială, desfășurau activități de educație și asistență psihosocială pentru persoanele private de libertate în funcție de recomandările formulate în *Planul Individualizat de evaluare și intervenție educativă și terapeutică* în vederea soluționării problemelor psihosociale cu care se confruntau persoanele private de libertate.

Programele la care participau persoanele deținute erau consemnate într-o aplicație informatizată PMS WEB.

Dosarul de Educație și Asistență Psihosocială conținea evaluarea beneficiarilor din punct de vedere educațional, psihologic și social astfel: *Fișa I- Fișa Educațională*, ce cuprindea nivelul de școlarizare, calificare, aptitudini și nevoile identificate; *Fișa II cuprindea Fișa Socială*, cu date despre familie, proveniență, climat familial, relațiile cu familia după arestare, nevoile identificate de formare, dezvoltare, abilități parentale, mediere a relațiilor intrafamiliale, menținerea /dezvoltarea relațiilor cu mediul de suport, prevenirea recidivei; *Fișa III cuprindea Fișa Psihologică* cu aspecte legate de comportament, comunicare, atitudine cât și riscuri identificate în momentul evaluării; *Fișa IV cuprindea Fișa de Asistență moral-religioasă*, cu activități moral-religioase la care a participat persoana pe timpul detenției; *Fișa V- Planul individualizat de evaluare și intervenție educativă și terapeutică* realizat de către echipa multidisciplinară, în implementarea căruia se avea în vedere combinarea nevoilor beneficiarilor cu resursele penitenciarului; *Fișa VI cuprindea Angajamentul de participare la planul Individualizat de Evaluare și Intervenție Educativă și Terapeutică*; *Fișa VII- Propuneri de modificare a regimului de executare a pedepsei private de libertate*; *Fișa VIII- Desfășurarea Intervenției Educaționale (responsabil de program, activitatea, data începerii și a finalizării, evaluare finală)*.

Fișele de evaluare (inițială, periodică, finală) erau realizate de către fiecare specialist în parte, împreună cu persoana deținută. Dosarul personal de activități al deținutului se transmitea împreună cu acesta la unitatea la care era transferat pentru continuitate.

În cadrul Programelor de asistență socială în vederea creșterii șanselor de reintegrare socială au fost desfășurate următoarele programe: program de pregătire pentru liberare, program de formare/îmbunătățire a abilităților sociale, program de prevenire a recidivei (dezvoltarea abilităților decizionale în situații de risc), program de asistență socială derulat exclusiv de colaboratorii externi (programul Căderea, scopul programului și nevoia/vulnerabilitatea căreia se adresează), activități de asistență socială organizate pe bază de proiect de activitate (creditate), cu tinerii, „Acțiuni caritabile –Dar de Crăciun”, „Acțiuni caritabile Paști – Și noi putem fi buni”, „Acțiuni caritabile Paști - Dăruind vom dobândi”, „Întâlnire cu copii de Paște”, „ Ziua Protecției civile”, „Ziua mondială a sănătății”, „Activitate Întâlnire cu copii - Copil și copilărie”, Activități de petrecere a timpului liber cu tinerii de 1Iunie, căsătorii, Ziua internațională a Solidarității”. –Alte activități cu semnificație socială (necreditate-concert de colinde): „Ziua porților deschise - ISU”, activitate de prevenire a delincvenței juvenile în rândul elevilor din comunitate, desfășurată în colaborare cu Asociația Semaya, „Crăciun cu tata” –întâlniri între deținuți și copii.

În ceea ce privește implicarea personalului în rezolvarea problemelor persoanelor private de libertate, s-a constatat că au fost făcute demersuri atât pentru gestionarea supraaglomerării și a transferurilor în condițiile legii cât și pentru întreținerea și remedierea locurilor de deținere.

Față de cele expuse, în temeiul art. 29¹¹ alin. (1) din Legea nr.35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, Avocatul Poporului:

RECOMANDĂ

conducerii Penitenciarului Oradea

să întreprindă măsurile legale care se impun pentru:

- Urgentarea finalizării lucrărilor de renovare a infirmeriei penitenciarului pentru asigurarea unui mod optim și corespunzător a asistenței medicale.
- Facilitarea și îmbunătățirea accesului real la servicii medicale în cadrul cabinetului medical din penitenciar.
- Inițierea unui demers terapeutic mai elaborat, care să vizeze cel puțin două direcții principale de acțiune și anume ameliorarea controlului impulsivității și o îmbunătățire a statusului comportamental al persoanelor cu tulburări severe de comportament;
- Efectuarea de lucrări de reparații la blocul alimentar și igienizarea acestuia pentru a se putea respecta siguranța, igiena alimentelor și sănătatea persoanelor custodiate;
- Continuarea lucrărilor de renovare la pavilionul III și remedierea problemelor de igrasie din sala de dușuri de la etajul 2 din pavilionul I.
- Efectuarea demersurilor legale pentru ocuparea posturilor vacante .

Alba Iulia, 29 ianuarie 2018